

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d.	: 6 mei 2026
Registratiekenmerk	: 202661279
Zaaknummer	: 202661279
Afdeling opsteller	: Informatiemanagement
Bereikbaar onder	: +31455278605, wiel.cornips@brunssum.nl
Portefeuillehouder	: V��r��nice Hermans
Raadsvergadering d.d.	: 2 juni 2026
Uiterlijke datum	: Niet van toepassing

Aan de raad,

1. Onderwerp

Ontwerpbegroting 2027, eerste begrotingswijziging 2026 en jaarrekening 2025 gemeenschappelijke regeling Historisch Centrum Limburg.

2. Uitgangssituatie (WAAROM?)

a. Aanleiding

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de gemeenschappelijke regeling (GR) Historisch Centrum Limburg (HCL) zendt jaarlijks uiterlijk 30 april de voorlopige jaarrekening over het afgelopen jaar en de ontwerpbegroting voor het komende jaar toe aan de raden van de deelnemende gemeenten. De voorlopige jaarrekening wordt enkel ter kennisname aangeboden aan de raad. In juli volgt meestal de definitieve en vastgestelde jaarrekening.

De raad heeft binnen twaalf weken na verzending van de ontwerpbegroting door het DB de wettelijke mogelijkheid om zijn wensen en bedenkingen ten aanzien van de ontwerpbegroting kenbaar te maken door het indienen van een zienswijze. De raad is niet bevoegd de ontwerpbegroting goed te keuren. Het DB van de GR reageert voor vaststelling van de begroting door het AB schriftelijk   n gemotiveerd op de ingediende zienswijze door de raad. Het AB stelt vervolgens de begroting vast.

Brief college 2 juli 2024: verzoek structurele taakstelling 5%

Op 2 juli 2024 heeft ons college – en de meeste Parkstadgemeenten en diverse Zuid-Limburgse gemeenten- een brief gestuurd aan alle GR-en met daarin de opdracht om de uitgaven dusdanig bij te stellen dat dit zou resulteren in een structurele verlaging van de gemeentelijke bijdrage vanaf 2026, waarbij is uitgegaan van een structurele taakstelling van minimaal 5% (Djumazaak 202425104).

In de begroting 2026 heeft Historisch Centrum Limburg (HCL) destijds de gevraagde structurele bezuiniging van 5% niet verwerkt, omdat Brunssum in 2025 nog geen onderdeel was van de GR-HCL. Brunssum maakte middels een Dienstverlening overeenkomst gebruik van de diensten van HCL.

b. Huidige situatie/probleemstelling

Zie onder 2.a.

3. Gewenste situatie (WAT?)

a. Wat willen we bereiken?

De raad de gelegenheid te geven een zienswijze te geven op de Ontwerpbegroting 2027 en de <...> begrotingswijziging 2026, zodat deze zienswijze betrokken kan worden bij de definitieve besluitvorming door het AB op 10 juli 2026.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming (BBV nr.)
202469417 - verzoek toetreding voor zienswijzen aan de gemeenteraad HCL
202532759 - toestemmingsprocedure GR-HCL na zienswijzen

2. traject tot dusverre
Op 1 januari 2026 is de gemeente Brunssum formeel deelnemer van de GR HCL.

De ontwerpbegroting 2027 is in de vergadering van het DB op 8 april 2026 behandeld.
De ontwerpbegroting 2027 is ontvangen op 16 april 2026. De eerste begrotingswijziging 2026 van HCL zou in principe niet moet leiden tot een bijstelling van de bijdrage zoals opgenomen in de begroting 2026 van de gemeente Brunssum.

Er is namelijk in totaliteit geen sprake van een bijstelling bij HCL. Echter in 2025 was er nog sprake van een korting van 66% op de bijdrage van het onderhoud van het E-depot. Deze korting vervalt in 2026 en is per abuis niet verwerkt in de begroting 2026 maar wel in de begroting 2027 e.v. Rekening houdende met deze omissie kan de raad kan tot en met 26 juni 2026 een zienswijze indienen tegen de ontwerpbegroting 2027. Het AB stelt de begroting 2027 vast op 10 juli 2026.

3. rol/ bevoegdheden college van B en W
Het college adviseert de raad over het wel of niet afgeven van een zienswijze.

4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)
Wet gemeenschappelijke Regelingen (WGR)
Gemeenschappelijke Regeling HCL
Kadernota 2027 HCL
Ondernemingsplan 2027 HCL incl. ontwerpbegroting en meerjarenraming

5. past het voorstel in de strategische visie/relatie met uitvoeringsagenda?
De werkzaamheden van HCL vormen een onlosmakelijk onderdeel van het informatie- en archiefbeheer en het informatiebeleid van de gemeente Brunssum. Mede door de inzet en samenwerking met HCL wordt de betrouwbaarheid, relevantie en toegankelijkheid van onze informatie verder geoptimaliseerd. Wat weer van belang is voor onze informatiepijlers waaronder datagedreven werken.

6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen
Jaarrekening 2025

Deze stukken zijn voor kennisgeving aan te nemen, omdat in 2025 de gemeente Brunssum nog geen onderdeel was van de GR-HCL.

Begrotingswijziging 2026

De begroting 2026 van de gemeente Brunssum moet incidenteel worden bijgesteld met € 18.000,00, namelijk van € 78.000,00 naar € 96.000,00, omdat voor 2026 de korting op het e-depot niet langer van toepassing is. Voor 2025 was er een instapkorting van 66% op het e-depot van toepassing. Dit is een incidentele bijstelling, omdat voor 2027 en verder wel al rekening is gehouden met het de volledige bijdrage van het e-depot.

HCL borgt als deskundige beheerder de uitvoering en continuïteit van het informatie- en archiefbeheer voor Brunssum conform de eisen van informatiebeheer (Archiefwet, kwaliteit, toegankelijkheid en bewaartermijnen), waarbij de autonomie volledig bij de gemeente Brunssum ligt.

Ontwerpbegroting 2027:

De bedragen in de ontwerpbegroting 2027 van HCL moeten voor Brunssum niet zonder meer worden gelezen als de netto bijdrage. In de ontwerpbegroting zijn namelijk (ook) bedragen geraamd voor diensten/onderdelen waarvan Brunssum geen gebruik maakt. De ontwerpbegroting 2027 leidt op basis

van de door HCL aangeleverde verdeelsleutel tot een (bruto) bijdrage voor Brunssum van € 123.612,00 en is als volgt opgebouwd:

Analoog Archiefbeheer & Dienstverlening	E-depot dienstverlening	Extra uren toezicht & advies	Scanning on Demand
€ 53.916,00	€ 43.882,00	(100 uur) € 13.418,00	€ 12.396,00

Dit lijkt in eerste instantie een stijging van € 29.960,00 ten opzichte van het in onze meerjarenraming 2027-2029 opgenomen bedrag voor de bijdrage aan het Historisch Centrum Limburg (HCL) voor 2027. Echter de dienst Scanning on Demand neemt Brunssum niet af en de ervaring uit het verleden laat zien dat extra uren voor toezicht & advies nooit zijn afgenomen en dat Brunssum voldoende heeft aan de 150 uur die in prijs zijn inbegrepen.

De netto bijdrage voor Brunssum bedraagt dus € 97.798,00 (Analoog Archiefbeheer & Dienstverlening + E-depot dienstverlening). De netto stijging is dan ook: € 4.146,00 (4,4%).

c. Argumenten en overwegingen

Kerntaken

- Het verwerven, beheren en beschikbaar stellen van de archieven en collecties van de aangesloten overheden en van particuliere instanties of personen die archieven hebben ondergebracht bij het HCL;
- Het uitvoeren van de wettelijke taken aangaande de Archiefwet inclusief de taken op gebied van toezicht en advisering voor de aangesloten instanties met betrekking tot de inrichting van modern digitaal informatie- en archiefbeheer en duurzame bewaring;
- Het in de archiefbewaarplaatsen van het HCL ondergebrachte erfgoed toegankelijk maken en op eigentijdse wijze onder de aandacht brengen van een breed publiek.

Jaarrekening 2025

De jaarrekening van HCL laat zien wat het afgelopen jaar is gebeurd op financieel en beleidsmatig gebied. Op financieel gebied laat de jaarrekening zien dat het jaar 2025 werd afgesloten met een positief resultaat. Een financiële gezonde positie dus.

Daarnaast zijn de wettelijke archieftaken volledig uitgevoerd, waaronder toezicht en advies, beheer en overbrenging van archieven, en uitbreiding van digitale dienstverlening en het e-depot. De toename van het aantal informatieverzoeken, digitale raadplegingen en bezoekers bevestigt het maatschappelijke bereik en de kwaliteit van de dienstverlening.

Belangrijke investeringen en projectmatige activiteiten betroffen in 2025, de doorontwikkeling van het e-depot, de organisatie- en transitievoorbereiding richting 2026–2030, maar ook het onderhoud aan de huisvesting conform de meer jaren onderhoudsplanning.

In 2025 was de gemeente Brunssum nog geen onderdeel was van de GR-HCL.

Begrotingswijziging 2026

De begroting 2026 van de gemeente Brunssum moet incidenteel worden bijgesteld met € 18.000,00, namelijk van € 78.000,00 naar € 96.000,00, omdat voor 2026 de korting op het e-depot niet langer van toepassing is. Voor 2025 was er een instapkorting van 66% op het e-depot van toepassing. Dit is een incidentele bijstelling en is per abuis niet meegenomen in de jaarschijf van de begroting 2026. Voor de overige begrotingsjaren (2027 e.v.) is wel rekening gehouden met de volledige bijdrage aan de onderhoudskosten van het E-depot.

HCL borgt als deskundige beheerder de uitvoering en continuïteit van het informatie- en archiefbeheer voor Brunssum conform de eisen van informatiebeheer (Archiefwet, kwaliteit, toegankelijkheid en bewaartermijnen), waarbij de autonomie volledig bij de gemeente Brunssum ligt.

Ontwerpbegroting 2027

In de begroting wordt aangegeven welke activiteiten HCL in dat jaar gaat uitvoeren en wat de bijdrage per gemeente is.

Strategische ontwikkelingen die van invloed zijn op de uitvoering van de kerntaken

Vanwege de toetreding van 11 gemeenten en het Waterschap Limburg tot de GR HCL per 1 januari 2026, de uittreding van het Rijk per 1 januari 2027 en de inwerkingtreding van de Archiefwet medio 2027, alsmede de directeurswisseling, heeft de nadruk in 2025 gelegen op de voorbereiding van de bestuurlijke, organisatorische en inhoudelijke implicaties van deze gebeurtenissen. In afstemming met het bestuur is daarom besloten de totstandkoming van een nieuw meerjarenbeleidsplan, inclusief strategische pijlers voor de komende jaren, uit te stellen tot 2026. Het Meerjarenbeleidsplan 2027-2030 zal daarbij in samenspraak met bestuur, management, medewerkers en stakeholders worden uitgewerkt.

De visie van HCL, genoemd in het Ondernemingsplan 2027: In 2030 staat HCL bekend als een toonaangevende en digitaal georiënteerde archiefbeheerder die Limburgse archieven en collecties duurzaam beheert, laagdrempelig beschikbaar maakt en betekenis geeft voor overheid en samenleving. HCL ondersteunt en adviseert aangesloten overheidsorganisaties vanaf het moment van creatie van informatie en houdt toezicht op zorgvuldig en transparant informatiebeheer. HCL verbindt verleden, heden en toekomst en draagt zo bij aan democratie, vertrouwen en kennis van de Limburgse samenleving.

Specifieke ontwikkelingen die van financiële invloed zijn op de uitvoering van de kerntaken GR

De begroting van de GR HCL wordt in belangrijke mate beïnvloed door externe kostenontwikkelingen waarop de GR beperkt tot geen invloed kan uitoefenen. Dit betreft met name loon- en prijsontwikkelingen (CAO en CPI), contractueel vastgelegde huisvestings- en onderhoudskosten, wettelijke wijzigingen zoals de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet en de omzetting van de Rijksbijdrage naar een SPUK¹, alsmede marktontwikkelingen op het gebied van energie, verzekeringen en dienstverlening. Deze ontwikkelingen leiden tot structurele druk op de exploitatie.

Daarnaast zijn er kostenontwikkelingen waarop de GR HCL wél op kan sturen. Dit betreft onder meer keuzes ten aanzien van personele inzet en formatie, de inzet en afbouw van externe ondersteuning, het tempo en de omvang van digitaliserings- en ICT-investeringen, de prioritering en fasering van beleidsdoelen, en de planning van onderhoud binnen het meerjarenonderhoudsplan. Door deze sturingsmogelijkheden wordt actief bijgedragen aan het beheersen van de totale begroting en het dempen van externe kostenstijgingen.

Voornoemde paragraaf is hieronder in een beknopt en overzichtelijke tabel weergegeven.

Kostenontwikkeling	Invloed GR HCL	Toelichting
Loonontwikkeling (CAO)	✘ Geen	CAO-afspraken zijn extern bepaald en leiden tot structurele stijging van personeelslasten.
Prijsontwikkeling (CPI)	✘ Geen	Indexering van bijdragen, huur, onderhoud en contracten volgt inflatie.
Nieuwe Archiefwet	✘ Beperkt	Wettelijke eisen zorgen voor extra lasten op toezicht en digitale duurzaamheid.
SPUK-bijdrage Rijk	✘ Beperkt	Hoogte en systematiek worden landelijk vastgesteld.
Huur en onderhoud gebouwen	✘ Beperkt	Vastgelegd in contracten en MJOP; korte termijn nauwelijks stuurbaar.

¹ Een SPUK (Specifieke Uitkering) is een subsidie van het Rijk aan gemeenten of provincies om specifiek rijksbeleid op lokaal niveau uit te voeren.

Energie, verzekeringen, heffingen	☒ Beperkt	Marktontwikkelingen buiten invloed van de GR.
Personele inzet en formatie	☒ Wel	Sturing via strategische personeelsplanning en niet- vervangen bij uitstroom.
Externe inhuur en ondersteuning	☒ Wel	Afbouw na transitie en gerichte inzet mogelijk.
ICT en digitalisering	☒ Wel	Keuzes in tempo, schaal en standaardisatie beïnvloeden kostenontwikkeling.
Beleidsambitie en fasering	☒ Wel	Prioritering binnen de vijf pijlers bepaalt inzet van middelen.
Onderhoudsplanung (MJOP)	☒ Gedeeltelijk	Fasering en dotaties aan voorzieningen zijn bestuurlijk beïnvloedbaar.

d. Opties en keuze

Uw raad kan besluiten om:

1. een zienswijze in te dienen tegen de ontwerpbegroting 2027 en de eerste begrotingswijziging 2026; of
2. geen zienswijze in te dienen tegen de ontwerpbegroting 2027 en de eerste begrotingswijziging 2026.

Geadviseerd wordt te kiezen voor optie 2, omdat HCL een gezonde GR betreft die zowel financieel als beleidsmatig en net als de doorontwikkeling de zaken goed voor elkaar heeft.

4. Bijlagen:

1. 202664053 - Aanbiedingsbrief vastgesteld jaarverslag en jaarrekening 2025
2. 202664051 - Jaarrekening 2025 HCL (vastgesteld) in AB gewaarmerkt incl. controleverklaring OGD
3. 202661321 - Aanbiedingsbrief ontwerpbegroting 2027 HCL ter zienswijze
4. 202661311 - Ondernemingsplan 2027 HCL incl. ontwerpbegroting en meerjarenraming
5. 202665370 - Dashboard (Ontwerpbegroting GR-HCL)
6. 202661668 - Uitgaande brief - Geen zienswijze (Ontwerpbegroting GR-HCL)
7. 202666069 - 18e begrotingswijziging 2026 Gemeente Brunssum Historisch centrum Limburg

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester

Secretaris

Raadsbesluit

Afdeling : Informatiemanagement
Registratiekenmerk : 202661279

De raad van de gemeente Brunssum;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 6 mei 2026, afdeling Informatiemanagement;

Besluit:

1. Kennis te nemen van de jaarrekening 2025 van HCL
2. Kennis te nemen van de ontwerpbegroting 2027 van HCL en hiertegen geen zienswijze in te dienen
3. HCL hierover te informeren via bijgevoegde brief met kenmerk 202661668
4. Bijgevoegde 18e begrotingswijziging gemeente Brunssum vast te stellen.
5. Afhandeling mandaat portefeuillehouder v.w.b.t. het al dan niet wijzigen van de voorgestelde zienswijze.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 2 juni 2026.

De Raad voornoemd,

Voorzitter

Griffier